

AKŞEHİR İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ EVALUATION OF AKŞEHİR IN TERMS OF ECOTOURISM

Yrd. Doç. Dr. Emine ARSLAN¹, Ramazan ARSLAN²

¹Akşehir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Selçuk Üniversitesi
arslan@selcuk.edu.tr

²İşletme Yüksek Lisans Öğrencisi
Selçuk Üniversitesi
arslanrmzn@gmail.com

Özet

Son yıllarda turizm sektörünün hızla büyümesi ve turizm - çevre ilişkisinin önem kazanması ile birlikte alternatif turizmin bir dalı olan ekoturizm ortaya çıkmıştır. Ekoturizm doğal ve kültürel kaynakları yok etmeden, turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesini ve sürekliliğini amaçlamaktadır. Türkiye doğal ve kültürel kaynaklar yönünden çok zengin bir ülkedir. Farklı kültürlerin ve inançların bir arada uzun yıllar yaşadığı bu ülke, ekoturizm açısından da oldukça büyük bir potansiyel taşımaktadır. Akşehir de doğal zenginliği, kültürel ve tarihi değerleri açısından İç Anadolu Bölgesinin turizm potansiyeline sahip ilçelerindedir. Yapılan bu nitel çalışmada, ekoturizmin tanımı, kapsamı ve hedefi belirlenmiştir ve Akşehir'in mevcut doğal ve kültürel kaynakları ekoturizm açısından incelenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Ekoturizm, Sürdürülebilirlik, Akşehir

Abstract

Ecotourism, a branch of alternative tourism, has emerged recently along with the rapid enlargement of tourism sector and the increasing importance of the relationship between tourism and environment. Ecotourism aims to carry out tourism activities and ensure their sustainability without demolishing natural and cultural sources. Turkey is a very rich country with respect to natural and cultural sources. Turkey, in which different cultures and cults have co-existed for ages, has a rather gross potential in terms of Ecotourism. With its naturalwealth, cultural and historicalvalues, Akşehir is one of the districts of Central Anatolia Region to have tourism potential. In this qualitative study, definition, scope and aim of Ecotourism are determined, the presentnatural and culturalsources of Akşehir are examined with respect to Ecotourism and recommendations are offered.

Keywords: Tourism, Ecotourism, Sustainability, Akşehir

1.Giriş

Dünyadaki hızlı ekonomik, siyasal, teknolojik gelişmeler ve değişimlere paralel olarak, turizmin boyutları giderek daha da artmakta ve ülke ekonomilerinde önemli bir konuma sahip olmaktadır. Turizm sektöründe yapılan her türlü harcama, ekonomiyi hareketlendirmekte ve canlandırma etkisi yapmaktadır. Bu tür faaliyetler, gelişen küresel rekabet de göz önüne alındığında, ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile desteklenmektedir. Ancak, son yıllarda kıyı turizminin etkisiyle, kıyı yörelerin taşıma kapasitesi iyice dolmuş ve büyük bir kıyı tahribatı yaşanmıştır. Dinlenme, eğlenme ve gezmeye yönelik turistik tüketim kalıplarında önemli değişimler gözlenmektedir. Giderek lüks turizm hareketlerine katılım azalmakta, bir tür doyum sınırına gelmiş olan alışılmış turizm merkezlerinden az da olsa uzaklaşma yönünde bir eğilim yaşanmaktadır [1].

İnsanların eğitim seviyelerinin ve çevre bilincinin artmasıyla birlikte, son yıllarda özellikle doğal ve kültürel açıdan hassas alanlara yönelik seyahatler hızla gelişme göstermektedir. Uluslararası turizm talebinin yapısındaki bu değişiklikler ekoturizm seyahatlerine olan talebi de arttırmaktadır. Ekoturizm, getirdiği ilkelerle ekolojik açıdan hassas alanlara yönelik olarak gerçekleştirilen bu faaliyetleri bir disiplin altına alması bakımından büyük önem taşımaktadır [2]. Yapılan araştırmalar geleceğin turistinin, turistik ürün satın alma davranışlarında giderek çok daha seçici olacağını gösteriyor. Dolayısıyla dünya turizminde ülkemizin doğal, çevresel, biyolojik ve sosyo-kültürel kaynakların korunmasında ve kayıpların en aza indirilmesinde, turizm alanındaki faaliyetlerin ve getirilerinin gelecekte de arttırılarak, devamını mümkün kılacak sürdürülebilir yaklaşımla bir turizm anlayışının benimsenmesinin gerekliliği açıkça görülebilmektedir [3].

Kitle turizmine bir tepki ve alternatif olarak 1990'lı yıllarda gelişme gösteren ekoturizm kavramı, kırsal ve kültürel turizmin unsurlarını içermekte ve hassas doğal ve kültürel alanlarda geliştirilebilecek en uygun turizm türü olarak ifade edilmektedir. Kontrolsüz gelişen kitlesel turizm hareketinin çevre ve toplum üzerindeki tahribatları karşısında Ekoturizm, sürdürülebilir gelişmenin sağlanmasında önemli bir araç olarak

görülmektedir. Ekoturizm, sürdürülebilir turizmin bir alt bölümünü oluşturmaktadır. Bazen sürdürülebilir turizmle eş anlamlı olarak da kullanılmaktadır [4]. Aynı zamanda yeşil turizm, alternatif turizm, doğa turizmi, macera turizmi, kültürel turizm gibi terimlerle birlikte kullanılmaktadır. Ekoturizm ya da ekolojik turizm kavramı batı kökenli bir kavram olarak 1980 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır [5]. Ekoturizm; ekolojik turizmin kısaltılmış halidir. Eko-turizm, doğayı bozmayan ve koruyan bir turizm anlayışını ifade etmektedir. Uluslararası Doğa Koruma Birliği'nin tanımına göre ekoturizm, eğlenmeyi, doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, düşük ziyaretçi etkisi olan ve yerel halka sosyo-ekonomik fayda sağlayan, doğal alanlara karşı çevresel açıdan sorumluluk taşıyan seyahat ve ziyaretir [1].

Bu çalışmada İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Konya iline bağlı Akşehir ilçesindeki doğal ve kültürel değerleri hakkında bilgiler sunularak yörede ekoturizme yönelik ürünlerin oluşturulması konusunda önerilerde bulunulmaktadır.

2. Ekoturizmin Tanımı, Amacı ve Özellikleri

Çağımızda sanayinin gelişmesi, kişi başına düşen gelirin artması, buna bağlı olarak refah düzeyinin yükselmesi, insanların boş zamanının bulunması turizm faaliyetlerini arttırmıştır [6]. Turizm, yerinde oturarak değil, doğrudan yapılan ve fiilen gerçekleştirilen bir olaydır. Turizm eylemini gerçekleştiren kişiye turist denmektedir. Turist, gezer ve iyi hizmet almak ister. İnsanlar çok çeşitli nedenlerle turizm faaliyetine katılmaktadır. Turizm türlerinin sayıları her geçen gün artmaktadır. Turizm; turizmin niteliğine, amaca, turistin geldiği yere, sayısına, yaş grubuna, özel ilgi alanlarına, kullanılan ulaşım aracına, süreye, konaklama tesisine göre birçok çeşitlerde karşımıza çıkmaktadır [7].

Doğaya yönelik olması, doğal ve kültürel kaynakları koruması açısından sürdürülebilir özelliği taşıyan ekoturizm, doğayı tanıma, anlama, gözetme, doğadan zevk alma, doğal ve kültürel değerleri görme ile birlikte bu kaynakları artırarak ve

Akşehir İlçesi Ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

koruyarak sosyal, ekonomik koşulları en iyi düzeye getirmeyi sağlamaktadır [8].

Ekoturizm, yerleşik toplumların bütünlüğüne, varlıklarına saygılı, eko sistemin korunmasına katkıdabulunarak, en azından ekosistemle uyumlu bir şekilde gerçekleştirilen sorumluluk gerektiren bir doğa seyahatdeneyimidir. Ekoturizm, ekonomik, kültürel ve tarihsel verilere dayalı beklentileri içermektedir. Geleneksel güneş,deniz, gezme-görme alanları, turistik alanların doğal ve kültürel dokusunu koruyacak faaliyetler ve programlarve ziyaretçilerin beklentilerini karşılayacak gelişme planlarıyla desteklenen turistik istasyonlar ekoturizmin birparçası durumuna gelmiştir.Doğa kaynaklı turizm türü olarak bilinen ekoturizm; doğal çevreyi tahrip etmeyen, çevre kaynaklarına zarar vermeyen ve hatta kullanılan doğal kaynakların sürekli korunmasına ve doğru işletilmesine katkıdabulunan turizm türü olarak tanımlanmaktadır. Ekoturizm doğa ile iç içe olan bir turizm türüdür.Ekoturizme katılanlar bitki türlerini incelemekte, kuşları gözlemlemekte, yürüyüş, yamaç paraşütüv.b. aktiviteler yaparak buturizm türünden istifade etmektedir [9].

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES) 1990 yılında kuruldu. Hemen güçlü bir ses haline geldi [10].Ekolojik Turizm Topluluğu'nun yaptığı geniş anlamli tarife göre Ekoturizm:“Doğal kaynakların korunmasını finansal olarak yerel nüfusa faydalı hale getiren, ekonomik fırsatlar sunarak ve eko sistemin bütünlüğünü değiştirmemeye özen göstererek, çevrenin kültürel ve doğal alanlara yapılan seyahat” olarak tanımlanmaktadır. 2002 yılının Mayıs ayında, Kanada'nın Quebec kentinde, 133 ülkeden gelen 1100 delegenin katılımıyla yapılan "Dünya Ekoturizm Zirvesi" nde, tüm ülkelerin benimsediği ortak bir tanım saptanmıştır. Buna göre; “Ekoturizm, doğal bölgelere yapılan, doğal ortamı ve kaynakları koruyan, yöre insanın ekonomik refahını artırıcı güvenilir bir turizm türü olarak tarif edilmektedir” [11].

Günümüzde yapılan tüm tanımlara bakılmak suretiyle ekoturizm hakkında üzerinde fikir birliği bulunan temel bileşenler şu şekilde özetlenmektedir; [12–13–14]

- Destinasyona zarar verecek doğa ve kültür üzerindeki olumsuz etkileri ez az düzeye indirmek,
- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunmak,
- Yöre insanının katılımını sağlanmak ve yaşam seviyesinin yükseltmek, sosyo-ekonomik yararlar sağlamak,
- Olumsuz çevresel ve sosyo-kültürel etkilerin en aza indirgenmesi için etkinliklerin hem turistler hem de yerel halkın sorumluluğunda düzenlenmek,
- Doğal ve sosyo-kültürel çevre üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirmek,
- Küçük gruplarla ya da bireysel olarak gerçekleştirmek,
- Alanın doğal ve kültürel değerlerine karşı duyarlılığı ve bilinci artırmak,
- Yapay elemanlar ve fiziksel tesisleri kesinlikle minimum ölçüde tutma ve bu tesisleri basit tipli, doğal çevreyle ve yerel mimariyle uyumlu inşa etmesi,
- Doğaya saygılı, sorumlu, kabul edilebilir ve akılcı bir doğal turizm etkinliği şeklinde özetlenmektedir.

Doğal varlıklar insanların herhangi bir katkısı olmadan doğal olarak oluşan zenginliklerdir. Dağlar, ovalar, vadiler, ormanlar, göller, nehirler, denizler, doğal anıtlar, iklim ve jeolojik koşullara göre farklılaşan manzaralar doğal varlıklar kapsamındadır. Bir ülkenin sahip olduğu doğal varlıkların sayısı ve çeşitliliği, turistlerin o ülkeye gelmesinde en büyük çekim gücünü oluşturmaktadır. Bu nedenle, doğa ve doğal çevre, sürekli olarak insanların seyahatlerini yönlendiren çekici bir güç, aynı zamanda turizm sanayisinde vazgeçilmez hammadde durumunda bulunmaktadır. Ama doğal varlıklar herhangi bir şekilde değerlendirilmediği zaman hiçbir ekonomik yarar sağlamaz. Bu varlıklar turizmin hizmetine sokularak değerlendirildiğinde, yararlı ve ekonomik anlam taşıyan varlıklar haline dönüşmektedir. Doğal kaynaklar ekoturizm sayesinde turizm amaçlı kullanılıp değerlendirilir. Ekoturizm geniş alanlardaki ekolojik yapıyla birlikte düşünülmesi gereken bir turizm türü olduğundan, bütün turizm çeşitlerinde bunların dengesini bozacak müdahalelerden kaçınılması gerekmektedir[1].

Akşehir İlçesi Ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Ekoturizm, turistik amaçlı alanları koruma-kullanma dengesi içinde turizme açmak, tüketici erozyonunu önlemek için taşıma kapasitesini dikkate almak, doğal kaynakların kültürle birlikte kullanımını sağlamak temel hedeflerdir. Çünkü ekoturizme katılan insanlar doğa ve çevre ile ilgilidir, kendi çıkarları için doğanın tahrip edilmesini istemez, onu olduğu gibi kabul etmektedir. Doğal çevre, ekolojik ve kültürel sürdürülebilirlik, eğitim, yerel düzeyde ekonomik fayda sağlamak ekoturizmin temel taşlarıdır. Ulusal parklar ve korunan alanlar ekoturizmin temel kaynağını oluşturmaktadır. Ekoturizm, sürdürülebilir turizmin etkin yönetim anlayışı ve tanıtımla kırsal kalkınmada önemli sonuçlar doğurabilmektedir. Ekoturizm alanlarında konaklama-yeme-içme tesislerinin doğaya uygun, abartısız yapılması iletişim ve ulaşım araçlarının çevreyi en az kirliletecek şekilde geliştirilmesi, gürültü ve kirlilik yaratan araçlardan ve sportif etkinliklerden kaçınılması ilke edinmektedir. İnşaat malzemesi, mobilya ve dekorasyon yerel dokuya uygun olmalı, düşük kirlenme yaratabilecek enerji türlerinden yararlanılmalıdır. Düzenlenecek tur güzergâhları, yürüyüş, bisiklet yolları doğanın bir parçası olarak teknolojiyen biraz uzak durarak planlanmalıdır. Ekoturizmin sürdürülebilir iş olanağı yaratacağı yerli halka anlatılmalı ve elde edilen gelirin büyük bir kısmının yerli halkta kalması ve koruma amaçlı kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir. Yerel toplumun ekoturizm etkinliklerinin her aşamasına katılması, planlama, yönetim ve denetim çalışmalarını izlemesi sağlanmalıdır. Bu alanların ekoturizm ilkeleri doğrultusunda yönetilmesi, ülkemizdeki sürdürülebilir ekoturizm açısından da geçerli olmaktadır[1].

Ekoturizm sürdürülebilir bir turizm türüdür. Bu turizm türünün çeşitli faydaları bulunmaktadır. Bunlar:[15]

- Yerli halk için ekonomik fayda sağlamakta, yaşam kalitesini yükseltmektedir.
- Endüstriyel uygulamaların geliştirilemeyeceği orman köyleri gibi bölgelerde istihdam ve ekonomik canlılık sağlayan bir sektördür. Bu sayede bu bölgelerden yaşanan göçlerin önüne geçilebilmekte hatta ters göç yaşanmaktadır.

- Ekoturizm konseptinde yerli halk kendilerini ve bölgelerini etkileyen kararları almada rol oynamaktadır.
- Doğal alanlardaki fauna ve flora türlerini koruyarak biyoçeşitliliğin sürdürülebilirliğine sağlayıp doğal kaynakları koruyarak doğal çevrenin uzun süreli güvenliğini sağlamaktadır [16-17].
- Yerel halkla ilişkiyi ve daha önce tecrübe edilmeyen değişik aktiviteleri sağladığı için turistler için daha hoş deneyimler sağlamaktadır.
- Turizmin ekonomi, çevre ve sosyal yaşama olumsuz etkilerini en aza indirmektedir.
- Ekoturizm kültürel açıdan duyarlı olup turist ve ev sahibi halk arasında saygıyı sağlamakta, yerel gurur ve güven oluşturmaktadır.
- Ekoturizmin bir diğer avantajı da yüksek maliyetli yatırımlar gerektirmemesi böylece gelişmekte olan ülkelerde hızla benimsenen bir sektör olmaktadır.

3.Ekoturizm Türleri

Ekoturizm, doğa turizminin bir alt bölümünü oluşturan doğada yapılan bir turizm türüdür. Ekoturizm; kullanılan araçlar, gidilen yerin doğası, yapılan etkinliğin özelliği gibi çeşitli kriterlere göre gruplandırılmaktadır. Ekoturizm kapsamında yer alan başlıca ekoturizm türleri şunlardır: [18-19-20]

- Yayla Turizmi
- Dağ Turizmi
- Mağara Turizmi
- Doğa Yürüyüşü (Trekking)
- Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji)
- Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği
- Botanik Turizmi
- Atlı Doğa Yürüyüşü
- Bisiklet Turizmi
- Akarsu Turizmi
- Av turizmi

Yayla Turizmi: Ülkemiz, sahip olduğu uygun iklimsel özellikler, üstün peyzaj değerleri, kırsal öğelerin ağırlık

Akşehir İlçesi Ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

kazandığı geleneksel yaşam biçimi ve dağcılık/tırmanışlar, atlı doğa gezisi, trekking, yamaç paraşütü, flora/fauna incelemesi, jeep safari vb. doğa sporlarına uygun alanlar ile yayla turizmine son derece elverişlidir. Ülkemizde yayla odaklı turizm gelişimi yerine, yaylaların; diğer turizm çeşitlerini destekleyici unsur olarak değerlendirildiği, kalış süresinin uzatılması hedefiyle, Yayla Turizmi Gelişme/Eylem Bölgelerinin belirlendiği, planlama stratejisi Bakanlık tarafından benimsenmektedir [21].

Dağ Turizmi: Türkiye, farklı yüksekliklerde, zengin jeomorfolojik ve tektonik yapıya sahip, flora ve faunası olan ormanlara ve silüete sahip, zengin av ve yaban hayatı olan dağlarıyla hem kış turizmi hem de dağ yürüyüşü ve tırmanışları için dağcılık sporunu sevenlere olağanüstü çekici ve ilginç olanaklar sunar. Türkiye'yi her yıl dünyanın çeşitli yerlerinden çok sayıda turist dağ tırmanışı ve yürüyüşü için ziyaret etmektedir.

Mağara Turizmi: Önemli jeolojik ve jeomorfolojik oluşumu ile dünyada görsel ve sportif amaçlı yapılan mağara gezileri yapılmaktadır [17].Dünyadaki diğer ülkelere göre 'mağara cenneti ülke' durumunda olan yurdumuzda yaklaşık 40.000 adet mağara bulunmaktadır. Mağara oluşumları bakımından önemli bir jeolojik-jeomorfolojik nitelik olan karstlaşma (karstik alanlar) ülkemizde Batı ve Orta Toros Dağlarında (Muğla, Antalya, Isparta, Burdur, Konya, Karaman, İçel ve Adana) yer almaktadır.

Doğa Yürüyüşü (Trekking): Türkiye Alp-Himalaya kıvrım kuşağı üzerinde olması nedeniyle zengin flora ve faunası olan ormanlara, dağ ve sıradağlara sahiptir. Bu nedenle dağ-doğa yürüyüşü ve tırmanışları açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji): Kuş Gözlemciliği, doğayı kuşların dünyasından tanımaya sağlayan bir gözlem sporudur. Sağlıklı bir çevrenin en iyi göstergesi olan kuşlar her türlü yaşam ortamında bulunurlar. Kent içerisinde parkta, sulak alanda, bozkır, orman, çöl gibi hemen her yerde kuş gözlemciliği yapılabilir [22].Türkiye'deki toplam kuş türlerinin sayısı Avrupa'nın tamamında bulunan kuş türleri kadardır.Ülkemizin kuşlar açısından zengin olmasının en önemli nedenleri, zengin

sulak alanlara sahip olması ve kuş göç yolları üzerinde bulunmasıdır. Türkiye'de kuş gözlemciliği son yıllarda dünyadaki gelişmelere paralel olarak hızla yayılmaktadır.

Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği: Yaban hayatı gözlemciliği son yıllarda dünyada ve Türkiye'de popüler olmaya başlamış bir turizm çeşididir. Pek çok ülke, doğal yaban hayatı alanlarını insanların seyrine sunarak büyük gelirler elde etmektedirler. Ekoturizm etkinliği açısından bakıldığında sadece yaban hayatını gözlem ve inceleme değil aynı zamanda yaban hayvanı türlerinin korunması, üretilmesi, envanterinin çıkarılması, bakımı, geliştirilmesi yanında türlerin yaşam alanlarının korunması, onarılması, iyileştirilmesi ve geliştirilmesi gibi etkinlikler de gerçekleştirilmelidir. Yaban hayatının ekoturizm kapsamında değerlendirilmesinde en çok kuş gözlem ve inceleme önemli bir yer tutmaktadır. Bunun dışında diğer yaban hayatını da (dağ keçisi, tavşan, sincap, kurt, çakal, saz kedisi, yaban kedisi, vaşak, kızıl geyik vb.) gözlem, inceleme, koruma ve iyileştirilmesi kapsamında ekoturizmle ilişkilendirmek mümkündür [23].

Botanik Turizmi: Türkiye coğrafi özellikleri, coğrafi farklılığın getirdiği iklim çeşitliliği ile dünyada benzerine az rastlanan bir bitki çeşitliliğine sahiptir. Türkiye Akdeniz Bitki Alanı (Akdeniz ve Ege Bölgeleri), Avrupa-Sibiryaya Bitki Alanı (Karadeniz ve Marmara Bölgeleri), İran-Turan Bitki Alanı (İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgeleri) olmak üzere 3 farklı bitki alanının kesişme noktasında yer almaktadır.

Avrupa'nın tamamında bulunan bitki sayısı toplam 12.000 adettir. Türkiye'de ise bu rakam 9.000 adettir. Türkiye endemik (dünyada yalnız bir bölgede yetişen türler) türler açısından da önemli bir zenginliğe sahiptir. Avrupa'nın endemik bitki sayısı toplam 2.750 adet iken bu sayı Türkiye'de 3.000 adettir. Botanik Turizmi Projesi ile bu zenginliğin turizm amaçlı değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Atlı Doğa Yürüyüşü: Atlı doğa yürüyüşleri ekoturizm kapsamında oldukça ilgi gören, eğitim almış atlar ile doğal ortamlarda rekreasyon amaçlı yapılan etkinliklerdir.

Bisiklet Turizmi: Bisiklet turizmi, ekoturizm kapsamında giderek yaygınlaşmaya başlayan bir turizm türüdür. T.C. Kültür

Akşehir İlçesi Ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Yalvaç'taki Psidia Antik Kenti'ne yerel sivil toplum örgütleri ve tur firmaları tarafından doğa yürüyüşü düzenlenmektedir.

Yamaç Paraşütü: Ülkemizin değişik şehirlerinden bazen de dünyanın değişik ülkelerinden ziyaretçiler, Akşehir'e Yamaç Paraşütü için gelmekte, konaklamakta ve yöreyi de gezme fırsatı elde etmektedirler. Öte yandan yörede bulunan Sultan Dağları Yamaç Paraşütü (para-gliding) için oldukça elverişli bir konumdadır. Bu amaçla gerek THK gerekse çeşitli üniversitelerimizin dağcılık kulüpleri zaman zaman yöreyi ziyaret ederek, dağların bu elverişli konumundan yararlanmaktadır. Bu potansiyelin gerek ülkede gerekse uluslararası boyutta tanıtılarak değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Yamaç Paraşütü ile ilgili 10-16 Eylül 2006 tarihleri arasında 6. Türkiye Açık Yamaçparaşütü Şampiyonası Türk Hava Kurumu ve Akşehir Belediyesi işbirliği ile Akşehir'de yapılmaya başlanmıştır. Daha sonraki yıllarda da şampiyonalar düzenlenmiştir. Ayrıca bu yıl 14-16 Ağustos 2015 tarihlerinde Akşehir XC Open Türkiye Yamaç Paraşütü Mesafe Şampiyonası ve Eğitim Yarışması'na ev sahipliği yaptı.

Resim 1. XC Open Yamaç Paraşütü Şampiyonası Akşehir

Kaynak: www.milliyet.com.tr, Erişim:21.11.2015

Avcılık Turizmi: Avlanmak üzere seyahat eden insanlara yönelik hizmetler sunan eğlence amaçlı bir turizm türüdür. Akşehir yöresi avcılık turizmi açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Dağ hayvanlarından bildircin, güvercin, üveyik vb. bunların av sezonu 14 Ağustos'ta başlayıp 29 Ocak'ta sona ermektedir. Tavşan, ada tavşanı, tilki, ağaç sansarı, kınalı keklik de 12 Ekim Tarihinden ertesi yıl 29 Ekim tarihine kadar avlanılabilmektedir. Akşehir Gölü hayvanları ise, sakarmeke,

yeşilbaş ördek, boz ördek, fiyu, kaşık gaga, tepeli patka, kılıkuyruk, kadife ördek vb. kuşlardan oluşmaktadır. Bunların av sezonları da, 12 Ekim'de başlayıp 16 Şubat'ta sona ermektedir.

İnanç Turizmi: Kutsal beldeleri ziyaret etmek, dini toplantı ve törenlere katılmak veya bunları izlemek, dini görevleri yerine getirmek veya ünlü mabetleri görmek amacı ile yapılan çok önemli boyutlara ulaşan seyahat ve konaklamaların oluşturduğu turizm çeşididir.

Nasrettin Hoca Türbesi: Kendi ile aynı ismi taşıyan mahallede, 80 dönümlük bir mezarlık içinde bulunmaktadır. Türbe sütunları üzerinde Yıldırım Beyazıd'ın komutanlarından Mehmed'in (1393) türbeyi ziyaret ettiğine dair bilgiler bulunmaktadır. Türbe aslı itibariyle ahşap yapılmıştır. 1905 yılında ise mermer sütunlar ve mermer sanduka yapılmıştır. Resim 2'de Nasreddin Hoca'nın Türbesi görülmektedir.

Resim 2. Nasreddin Hoca Türbesi

Hacı İbrahim (Şeyh Hasan Hüsamettin) Türbesi: Akşehir'in 3 km. kuzeyinde bulunmaktadır. Etrafı duvarlarla çevrilmiş bir avlu içerisindedir. Dış duvarları düzgün mermer bloklarla kaplıdır; mermerden işlenmiş bir de pencere levhası bulunmaktadır. Türbenin sandukası sonradan konulmuş sıradan bir sandukadır. Orijinalinin hicaz demir yolu yapılırken çalındığı ve İsviçre'de olduğu düşünülmektedir.

Akşehir İlçesi Ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Seyit Mahmut Hayrani Türbesi: Türbe tipik Selçuklu türbelerinin karakteristik özelliklerini sergilemektedir. Resim3’de Seyit Mahmut Hayrani Türbesi görülmektedir.

Resim3.Seyit Mahmut Hayrani Türbesi

Taş (Halkalı-Sahip Ata) Medrese (Müze): Akşehir’deki tek medrese Selçuklu döneminde yapılmış olan Sahip Ata Fahreddin Ali Külliyesi’dir. Medrese içerisinde türbe, imaret, hanıgah (sosyal tesis), mescid, hamam, çeşme ve kütüphane bulunmaktadır. Günümüzde hanıgah, imaret, çeşme, hamam ve kütüphane ayakta değildir; ayrıca medrese onarım nedeniyle ziyarete kapalıdır. Medresede neolitik dönemden günümüze kadar çeşitli arkeolojik eserler bulunmaktadır

5. Sonuç ve Öneriler

Türkiye sahip olduğu doğal, kültürel ve tarihi değerlerini sürdürülebilir bir yaklaşımla koruyarak gelecek nesillere aktarabilmesi için tüm bu zenginliklerin ortaya çıkarılması ve hedef kitleye (turiste) sunulması gerekmektedir. Ayrıca, ülkemizin turizm potansiyelinin tanıtım ve pazarlamasının doğru bir şekilde yapılması çok önemli bir konudur. Bunlara ilaveten aşağıdaki öneriler de dikkate alınmalıdır: [21]

- Yerel halkın, sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerini öğrenmesi ve bilinçlenmesi için çalışmalar yapılmalı ve eğitim programları geliştirilmelidir.
- Ekoturizm etkinliklerinin yapıldığı bölgelerde çevreye duyarlı işletmeler yer almasına özen gösterilmelidir.
- Turizm bölgesinin özelliklerine ve potansiyeline göre talep oluşturulmalı ve buna uygun turistik kitle bölgeye çekilmelidir.
- Turizm bölgesinde tek tip turizm uygulaması yerine turizm çeşitliliğine gidilmelidir.
- Turizm bölgesinde turizm faaliyetlerinin 12 aya yayılacak şekilde düzenlenmesi çalışmalar yapılması gerekmektedir.
- Ekoturizm uygulamalarında turizm bölgesinin taşıma kapasitesi belirlenmeli ve mutlaka dikkate alınmalıdır.
- Turizm bölgesinin envanteri oluşturularak, yapılan etkinliklerin doğal yaşamı ne yönde etkilediği takip edilmelidir.
- Eğitimli, uzman doğa rehberleri tüm ekoturizm faaliyetlerinde yer almalıdır.
- Sürdürülebilir turizm faaliyetleri için doğa içinde çoğunlukla açık mekanlara sahip dinlenme yerleri oluşturulmalıdır.
- Turizm planlamalarında doğaya öncelik veren uzun vadeli programlar yapılmalıdır.
- Tur operatörleri ve seyahat acenteleri yapacakları tüm ekoturizm etkinliklerinde çevreye duyarlı davranmalıdır.
- Yerel halkın refahının yükselmesi için yerel ürünler kullanılmalı ve yerel kültürü yansıtan mimarinin sergilenmesine öncelik verilmelidir.

Akşehir İlçesi Ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

- Ekoturizm konusunda turist gruplarının bilinçlendirilmesi ve çevre eğitiminin verilmelidir.
- Sürdürülebilir turizmde yapılan etkinliklerin mevcut yaşamı yansıtmasına önem verilmelidir.

Günümüzde yerel halk ekoturizm girişimcisi olarak turizm faaliyetine katılmaktadır. Ekoturizm girişimcileri, yöresel ürünlerin müşterilerine sunumlarını sağladıkları ve bu ürünleri tanıttıkları için yerel değerlerin ve sosyo-kültürel unsurların devamlılığını sağlamaları da ayrı bir özelliktir [28].Ekoturizm alanında yatırım yapmak kırsal alanlardan göçleri engelleyeceği gibi aynı zamanda bölgesel kalkınmayı da sağlayacaktır.

Akşehir ilçesinin coğrafi ve jeolojik yapısı yamaç paraşütü için son derece uygun bir alandır. İlçede dönemler halinde yamaç paraşütü şampiyonaları düzenlenmekte, bu yarışmalarda yerli ve yabancı ziyaretçiler, Akşehir'i görmektedir. 2013 yılından beri düzenli olarak her yıl yapılan yamaç paraşütü şampiyonalarının devamının sağlanması için belediye ve diğer kurumlarının yardımların sürmesi gerekmektedir.

Konya Turizminin Çeşitlendirilmesine Yönelik Ekoturizm Eylem Planı Projesi kapsamında Beyşehir,Akşehir,Seydişehir,Ereğli ve Hadim'de Türkiye'nin çocuklar için ekoturizm alanları oluşturarak, çocuklarda ekoturizm bilincinin oluşmasını, ailelerin ilgisini ve yöre halkının katılımı sağlamaktadır. Bu alanlarda agro(çiftlik) turizm ve doğa eğitimi konusunda uygulamalı eğitimler planlanmaktadır [25].

Akşehir Gölü, Sultan dağları ile Emir dağı arasındaki çöküntü alanında yer alır. İdari olarak Konya ve Afyonkarahisar illeri sınırları içerisinde yer almaktadır. Kapalı bir havzada bulunduğundan dışarıya akıntısı yoktur. Gölün geçmişte Taşköprü çayı vasıtasıyla Eber gölü ile olan bağlantısı, Eber gölü çıkışına inşa edilen regülatör ve sulama kanalları ile kesilmiştir. Sığ bir göl olup, yaz aylarında kurumaktadır [25].Kaçak kuyular, kuralsız sulama teknikleri, göletler ve gölü besleyen nehirlerin üzerine inşa edilen yapıların tamamı Akşehir gölünün kurumasına neden olmuştur. Göl kayboldukça, bölgenin ekosistemi de değişmektedir. Bunu önlemek için Akşehir ve

Eber Gölleri için “Akşehir-Eber Gölleri Sulak Alan Yönetim Planı Projesi” hazırlanmıştır ve çalışmalar Çevre ve Orman Bakanlığımız tarafından başlatılmıştır [27].

Turizm çalışanlarını ve yöneticilerini, turistleri, ekoturizm konusunda bilgilendirmemiz gerekir. İnsanları turizmin çevreye verebileceği zararlar konusunda bilinçlendirmemiz ve eğitmemiz gerekmektedir. Doğa turları yapan acentalarla iş birliği yapmak gerekir. Bu tür turları yapan acentaların Akşehir'de şube açmalarını teşvik etmek gerekmektedir.

Ekoturizmi tanıtıcı reklamlar yapılmalıdır. Bu işle uğraşan yatırımcılara ve bölge halkına destek verilmelidir. Bölgeye desteği olan çevreye duyarlı işletmelere ve ekoturizme uygun tur faaliyetlerinde bulunan seyahat şirketlerine ödüller verilerek teşvik edilmelidir. Ekoturizm konusunda ulusal ve uluslararası diğer ekoturizm ve çevre örgütleriyle işbirliği yapmak, özellikle bu alanda daha fazla tecrübeye sahip yabancı sivil toplum kuruluşlarının birikimlerini paylaşmak büyük yarar sağlayacaktır [4].

Kaynaklar

- [1] KAYPAK, Ş. (2010). Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi 2 (Sayı 2), 93–114
- [2]ÇEVİRGEN, A. (2004). Edremit Yöresinde Ekoturizme Yönelik Bir Talep Araştırması. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Aralık, Cilt 7, Sayı 12.
- [3] SURAT, H, YILMAZ, H. ve SURAT B.Z. (2015).Yusufeli ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Kullanım Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma, Doğu Coğrafya Dergisi. Cilt 20. Sayı 34, 61–88.
- [4] ARSLAN, Y., 2005. Erdek ve çevresinin ekoturizm açısından değerlendirilmesi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 8, Sayı:13, 29–53.
- [5] SUNGUR, Z. , “Sürdürülebilir Ekoturizmin Toplumsal Etkileri: Türkiye'den Örnekler” , International Euroasian Economies Conference,11-13 Ekim 2012, Almaata- Kazakistan.

Akşehir İlçesi Ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

- [6] KINGİR, S. (2006). Bir Hizmet İşletmesi Olarak Beş Yıldızlı Otel İşletmelerindeki Yönetmel Sorunlar, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:15, 457-481.
- [7] KAYPAK, Ş. (2012).**Ekolojik Turizm ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma**, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (22)
- [8] UĞUZ, S, Ç.(2011). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Burhaniye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli. MARMARA COĞRAFYA DERGİSİ SAYI: 24, TEMMUZ - 2011, S. 332-353
- [9]MORGÜL, Ş. (2014). Kırklareli İlinde Eko Turizm Olanakları. Ejoboc : Electronic Journal of Vocational Colleges. Cilt 4, Sayı 4.
- [10]McGahey, Stan. (2012). The Ethics, Obligations, And Stakeholders Of Ecotourism Marketing. Intellectual Economics Mykolas Romeris University, Vol. 6, No. 2(14)
- [11]SELİMOĞLU, Öykü (2004); Dünyada ve Türkiye'de Ekoturizm, İstanbul Ticaret Odası Etüt ve Araştırma Şubesi, Nisan.<http://www.ito.org.tr/Dokuman/Sektor/1-31.pdf> . Erişim Tarihi: 09.12.2015
- [12]<http://www.baoram.gov.tr>, 14.10.2015
- [13]Wood, E., M.(2002). Ecotourism. Principles, Practices, &Policies for Sustainability. Paris: UNEP
- [14]ERKİLİÇ, Eren ve ERGEN, Fatma Doğanay. (2015). “Ekoturizm Açısından Rize İli ve Çevresinin Değerlendirilmesi”, I. Avrasya Uluslararası Turizm Kongresi Güncel Konular, Eğilimler ve Göstergeler, 28-30 Mayıs 2015. Konya, Türkiye.
- [15]<http://img.eba.gov.tr>, 14.10.2015
- [16]Rahemtulla, Y. G., and Wellstead, A. M., 2001. Ecotourism: Understanding Competing Expert And Academic Definitions. Infor. Report Nor-X-380 Canada.
- [17]DEMİR, S. (2011). İğneada'nın Ekoturizm Potansiyelinin Saptanması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- [18]ERDOĞAN, Nazmiye. (2003).Çevre ve Ekoturizm. Ankara: Erk Yayıncılık
- [19]Koçoğlu, Pınar. Ekoturizmin Sürdürülebilir Turizm Politikasındaki Yeri: Dünyadaki Ekoturizm Destinasyonlarının İncelenmesi, <http://aregem.kulturturizm.gov.tr>, Erişim: 11.11.2014
- [20] <http://www.kultur.gov.tr>, html, Erişim: 11.11.2015
- [21]ESKİYÖRÜK, D. (2012). Türkiye'de Ekoturizm Ve Ekoturizmin Sürdürülebilirliği. I.Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu, Bildiri Kitabı, 20 Nisan 2012, Tarsus
- [22]ERCAN,G.B. (2007). Niş Pazarlama Stratejilerinin Turizm Sektöründe A Grubu Seyahat Acentalarında Uygulanması: ETS Tur Örneği. Trakya Üniversitesi Soysal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Edirne.
- [23]Taş, Sedat. (2012). Trabzon ve Ekoturizm: Yerli Ziyaretçilerin Yöreyi Değerlendirmesine Yönelik Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Soysal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir.
- [24]EGE, Zehra(1995). Bir Rekreasyon Türü Olarak Av Turizmi ve Türkiye'de Av Turizminin Geliştirilmesi, Hasan Zafer Doğan Anı Kitabı, B.Ü. Yay., İstanbul, s.225-231
- [25]<http://www.mevka.org.tr>, Erişim: 20.11.2015
- [26]<http://konya.tarim.gov.tr/aksehir/Menu/2/Ilcemiz>, Erişim: 11.11.2015
- [27]<http://www.aksehir.bel.tr>, Erişim: 20.11.2015
- [28]Tekin, Mahmut ve Kasalak, Murad, Ekoturizm Girişimciliğinin Bölgesel Kalkınmadaki Rolü, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 32, 2014, ss. 129–136